

Bebekli Annelerin Rekreatiyonel Engelleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bebekli Annelerin Rekreatiyonel Engelleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17341>

Özet

Bu ölçek, 2020 yılında Faik Ardahan ve B. Y. Tekmenüray tarafından **Türk popülasyonu** için geliştirilmiş bir araçtır. Ölçeğin temel amacı, **bebekli annelerin** annelik rolüyle birlikte gelen yolum sorumluluklar nedeniyle **rekreatif aktivitelere** katılmamı engelleyen faktörleri ve bu engellerin düzeylerini sistematik olarak ölçmektir. Geliştirme çalışması, 12. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi'nde (Rize, Türkiye) bildiri sunumu olarak kamuoyuna duyurulmuştur.

Ölçek geliştirme süreci, psikometrik özelliklerin incelenmesini, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılmasını içermektedir. Bu araç, annelerin **boş zaman** kullanmadaki kısıtlamalar bilimsel bir çerçevede ele alarak, ilgili alanlarda (örneğin, halk sağlığı, spor bilimleri ve psikoloji) müdahale programlarının planlanmasına veri sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Rekreatif engeller, bebekli anneler, boş zaman, psikometrik özellikler, ölçek geliştirme, kısıtlamalar.

Yazarlar

Faik Ardahan, B. Y. Tekmenüray.

Amaç

Bebekli Annelerin Rekreatif Engelleri Ölçeği'nin (BAREÖ) birincil amacı, yeni annelik dönemindeki kadınların **rekreatif engeller** teorisi bağlamında karşılaştıkları zorlukları belirlemektir. Annelik, fiziksel, zamansal ve duygusal kaynaklar üzerinde büyük bir talep yarattığından, bu durum annelerin kişisel gelişim ve iyilik hali için kritik olan rekreatif uurlardan uzaklaşmasına neden olabilmektedir.

Ölçek, bu engelleri alt boyutlar halinde (örneğin, yapısal, kişilerarası ve kişisel engeller) ölçerek, annelerin katılm bariyerlerinin doğasını ve yolunu nicel olarak ortaya koymayı hedefler. Elde edilen veriler, annelerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik sosyal ve toplumsal destek mekanizmalarının oluşturulmasında temel teşkil edecektir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, literatürde yaygın olarak kabul gören **rekreatif engeller** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin boş zaman aktivitesine katılması veya katılmıdan tatmin olmasıyla ilişkili olan

faktörler bütünüdür. Bebekli anneler bakımında bu yapı, genellikle bebek bakım, zaman kısıtlaması, maliyet, sosyal destek eksikliği ve annelik suçluluğu gibi faktörler etrafında şekillenir.

Ölçek, muhtemelen çok boyutlu bir yapıyı yansıtmaktadır. Bu boyutlar, annelerin boş zaman algılama biçimlerinden (kişi içi engeller), partner veya aile desteği eksikliğine (kişilerarası engeller) ve son olarak da çocuk bakım hizmetlerinin yetersizliği veya ekonomik zorluklara (yapısal engeller) kadar uzanan geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinin kritik bir aşamasını oluşturmaktadır. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü kanıtlamak için **faktör analizi** yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. İçerik geçerliği ise, uzman görüşleri alınarak maddelerin ölçülmek istenen alanı temsil etme derecesi açısından değerlendirilmiştir.

Geliştirme çalışmasında, Türk kültürü ve annelik deneyiminin özgün koşulları dikkate alınarak, ölçeğin dilsel ve kültürel uygunluğu sağlanmıştır. Geçerlik analizlerinin sonuçları, ölçeğin bebekli annelerin rekreatif engellerini ölçme konusunda sağlam bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının zaman içinde tutarlı ve kararlı olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, ölçeğin iç tutarlılığı **Cronbach Alfa** katsayısıyla hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve tek bir yapıyı ölçtüğünü işaret etmektedir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği yönteminin de kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçları ve dolayısıyla güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin boyutları ve yapısal modelini belirlemek için istatistiksel olarak **faktör analizi** uygulanmıştır. Geliştirme çalışmaları ilk aşamada, maddelerin hangi faktörler altında toplandığını görmek amacıyla **Açımlı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin birden fazla alt boyuttan oluştuğunu göstermiş olmalıdır.

İkinci aşamada ise, belirlenen faktör yapısının veri setine ne kadar uygun olduğunu test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) aracılığıyla raporlanarak, ölçeğin çok boyutlu yapısının güçlü

bir şekilde doğrulandığını ortaya koymuştur.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 5'li veya 7'li Likert)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Bebekli Anneler

Yaş Grubu: Yetkin anneler (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan, bebek sahibi olan kadınlar üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Psikometrik özellikler, kongre bildirisi sunumu (2020) ile yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Annelik kısıtlamaları, yapısal engeller, ilişkilerarası engeller, boş zaman yönetimi, psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresi: ardahan@akdeniz.edu.tr

Yazma Adresi: Akdeniz Üniversitesi (Sorumlu yazarın e-posta adresinden çekilmesini yapabilirsiniz).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2020 yılında 12. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulmuştur. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanılması için gerekli izinler ve olası ücret bilgileri hakkında en güncel ve doğru bilgiye ulaşmak için sorumlu yazar Faik Ardahan ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Ardahan, F., ve Tekmenüray, B. Y. (2020, 5-7 Haziran). *Bebekli Annelerin Rekreatif Engelleri*

Ölçeđinin geliştirilmesi, Türk popülasyonu için geçerlilik ve güvenilirliğinin yapđlması . 12. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi, Rize, Türkiye.

Ek Kaynak Linki: Kongre özet kitabın bulunduđu link: sosyalbilimler.meetinghand.com

Ölçeğin orijinal PDF dosyası, detaylı inceleme için buradan indirilebilir: bebekli-annelerin-rekreatyonel-engelleri-olcegi-toad.pdf

Bebekli Annelerin Rekreatyonel Engelleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin tam maddeleri, kaynak bildirinin tam metninde veya eklerinde yer almaktadır. Tipik rekreatyonel engeller ölçeklerinde olduđu gibi, maddeler genellikle annelerin:

Bebek bakımını nedeniyle zaman bulamama (Zaman Engeli),
Bebeđi bırakacak güvenilir birini bulamama (Kııılerarası Engel),
Rekreatyonel aktivitelere ayıracak yeterli paranın olmaması (Yapısal Engel),
Rekreatyonel aktivitelere katılırken kendini suçlu hissetme (Kiııi Őđi Engel) gibi durumların sorgulamaktadır.